

Можливості дактилоскопічної експертизи та її використання у розслідуванні кримінальних правопорушень

Дзюба О.О., здобувач вищої освіти 3-го курсу, ННІ №1 НАВС.

Науковий керівник: доцент кафедри криміналістики та судової медицини, кандидат юридичних наук Патик Л.Л.

Дактилоскопічна експертиза (експертиза слідів рук) є різновидом трасологічної експертизи, її головним завданням є ідентифікація особи за слідами рук.

Взагалі існує три види завдань дактилоскопічної експертизи: ідентифікаційні, ситуаційні та діагностичні. Ідентифікаційне завдання – це встановлення тотожності особи за сукупністю загальних та окремих ознак, що відобразилися у сліді. Ситуаційне завдання полягає у встановленні механізму події або її елементів виходячи з результатів дослідження ситуації за слідами. Вирішення ситуаційних завдань пов'язане з дослідженням властивостей і процесів, що визначають механізм та умови взаємодії об'єктів під час події. Об'єктом ситуаційної експертизи є подія злочину, що відобразилася не лише в окремих слідах, а й здебільшого у речовій обстановці місця події в цілому. Діагностичними дослідженнями встановлюються фактичні обставини на основі самих матеріальних об'єктів – їх слідів, інших відображень фізичних процесів, що супроводжували вчинення злочину, шляхом дослідження властивостей і стану об'єкта, його відображень, результатів дії (події), співвідношення фактів (подій, дій).

Призначаючи дактилоскопічну експертизу слід поставити такі питання: 1) чи є на об'єкті сліди рук? 2) чи придатні дані сліди для ідентифікації особи?

Для ідентифікації особи слід поставити такі питання: 1) чи залишені сліди рук конкретною (однією) особою?; 2) чи залишені конкретною особою сліди рук, вилучені в різних місцях.

Особливого значення для розслідування набуває вирішення ідентифікаційних завдань. Так, об'єктами дослідження з метою ідентифікації особи за папілярними лініями рук є сліди пальців та (або) долонь. На дослідження надсилають: речові докази, на яких знайдені сліди рук або припускається їх наявність, копії сліду на слідокопіювальній плівці, зліпка об'ємного сліду або масштабного фотознімка сліду. Як порівняльні зразки надаються експериментальні відбитки нігтьових фаланг пальців або відбитки долонь осіб, які підлягають перевірці.

Для вирішення ідентифікаційних завдань експерту надають не лише об'єкти зі слідами папілярних візерунків, але й порівняльний матеріал. Це можуть бути дактилокарти підозрюваних осіб, тобто своєрідні експериментальні відбитки нігтьових фаланг пальців, відбитки долонної поверхні рук осіб, які підлягають перевірці.

До питань, які вирішуються в межах діагностичних завдань дактилоскопічної експертизи, можна віднести такі: 1) якою рукою і якими пальцями залишені сліди на певній поверхні?; 2) чи залишені однією особою сліди рук, вилучені в різних місцях?; 3) яким є строк збереження слідів рук на склі (дереві, папері, металі тощо) за певних умов?; 4) які особливості мають руки людини, яка залишила сліди (відсутність пальців, наявність шрамів тощо) у певному місці?; 5) людина, яка залишила сліди на певній поверхні, предметі, є шульгою або правою?; 6) якими ділянками поверхні долоні залишено сліди, виявлені на певному предметі? 7) чи є ознаки перенесення вилучених слідів з однієї поверхні на іншу.

До питань, які вирішуються в межах ситуаційних завдань, можна віднести такі: 1) чи утворені сліди на досліджуваному об'єкті при захваті предмета рукою, торканням або іншими діями особи, яка їх залишила?; 2) у результаті якої дії залишено слід (захват, торкання тощо) на даному предметі?; 3) чи піддавалися сліди рук, виявлені на місці події, сторонньому впливу після моменту слідоутворення.

Отже, дактилоскопічна експертиза відіграє одну з вирішальних ролей у розслідуванні кримінальних правопорушень, оскільки завдяки такому дослідженню можна встановити обставини вчинення злочину (орієнтовний вік особи, що залишила сліди пальців рук, якою рукою залишені сліди, які особливості мають руки людини, якими ділянками поверхні долоні залишено сліди, яким є строк збереження слідів рук, тощо), особу злочинця та інших причетних до злочину осіб.